

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Facultatea de Litere
Școala Doctorală de Studii Lingvistice și Literare

EMILY GERARD: A MINORIZED VICTORIAN AUTHOR

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Îndrumător științific:

Prof. univ.dr. Michaela Mudure

Candidată:

Alina Daniela Suci

Cuprins

1. Introducere.....	Error! Bookmark not defined.
2. Epoca victoriană	Error! Bookmark not defined.
2.1. Elemente ale istoriei sociale.....	Error! Bookmark not defined.
2.1.1. Progrese tehnologice.....	Error! Bookmark not defined.
2.1.2. Stratificarea sociala	Error! Bookmark not defined.
2.1.3. Familia și căsătoria	Error! Bookmark not defined.
2.1.4. Principii morale	Error! Bookmark not defined.
2.1.5. Aspecte negative.....	Error! Bookmark not defined.
2.2. Emanciparea femeii.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.1. Îngerul casei.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.2. Problema femeii.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.3. Drepturile femeii.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.4. Feminismul în epoca victoriană.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.4.1. <i>O revendicare</i> a drepturilor femeii de Mary Wollstonecraft	Error! Bookmark not defined.
2.2.4.2. <i>Supunerea femeilor</i> de John Stuart Mill	Error! Bookmark not defined.
2.2.5. Noua femeie	Error! Bookmark not defined.
2.3. Romanul	Error! Bookmark not defined.
2.3.1. Realism	Error! Bookmark not defined.
2.3.2. Clasificarea romanului.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.3. Cititorul victorian	Error! Bookmark not defined.
2.3.4. Scriitoarele în epoca victoriană	Error! Bookmark not defined.

2.3.5. Investigarea romanului victorian de către cercetătorii români	Error! Bookmark not defined.
3. Viața cu și despre militari.....	Error! Bookmark not defined.
4. Metodologia.....	Error! Bookmark not defined.
4.1. Studiile despre identitate	Error! Bookmark not defined.
4.1.1. Identitatea ca realitate psihologică	Error! Bookmark not defined.
4.1.1.1. William James.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.1.2. Sigmund Freud.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.1.3. Alte abordări despre sine și identitate în secolul XX.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.2. Sinele și celălalt	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.1. Clasa socială și identitatea de clasă ca celălalt ..	Error! Bookmark not defined.
4.1.2.2. Cultura ca celălalt	Error! Bookmark not defined.
4.2. Subconștientul colectiv și arhetipurile	Error! Bookmark not defined.
4.3. Studii de gen.....	Error! Bookmark not defined.
4.3.1. Genul	Error! Bookmark not defined.
4.3.2. Gen și psihanaliză	Error! Bookmark not defined.
4.3.3. Gen și sociologie	Error! Bookmark not defined.
4.3.3.1. Stereotipuri și diferențe de gen.....	Error! Bookmark not defined.
4.3.4. Masculinități	Error! Bookmark not defined.
4.3.4.1. Masculinități în istorie	Error! Bookmark not defined.
4.3.4.1.2. Masculinități în secolul XIX.....	Error! Bookmark not defined.
4.4. Stil și narațiune.....	Error! Bookmark not defined.
4.4.1. Punct de vedere	Error! Bookmark not defined.
4.4.2. Naratori	Error! Bookmark not defined.

4.4.2.1. Vocea auctorială.....	Error! Bookmark not defined.
4.4.3. Atmosferă și ton.....	Error! Bookmark not defined.
5. Romane colaborative: E.D. Gerard	Error! Bookmark not defined.
5.1. Co-Autoare.....	Error! Bookmark not defined.
5.2. Scrierea colaborativă ca demers teoretic.....	Error! Bookmark not defined.
5.3. Scrierea colaborativă feminină.....	Error! Bookmark not defined.
5.4. E.D. Gerard	Error! Bookmark not defined.
5.4.1. <i>Reata What's in a Name</i>	Error! Bookmark not defined.
5.4.1.1. Teme	Error! Bookmark not defined.
5.4.1.2. Metatext	Error! Bookmark not defined.
5.4.1.3. Personaje.....	Error! Bookmark not defined.
5.4.1.3.1. Sinele și celălalt	Error! Bookmark not defined.
5.4.1.3.2. Personajele ca identitate de gen.....	Error! Bookmark not defined.
5.4.1.3.3. Personaje și arhetipuri.....	Error! Bookmark not defined.
5.4.1.4. Eros	Error! Bookmark not defined.
5.4.1.5. Stil și narațiune	Error! Bookmark not defined.
5.4.2. <i>Beggar My Neighbour</i>	Error! Bookmark not defined.
5.4.2.1. Teme	Error! Bookmark not defined.
5.4.2.2. Personaje.....	Error! Bookmark not defined.
5.4.2.2.1. Sinele și celălalt	Error! Bookmark not defined.
5.4.2.2.2. Personajele ca identitate de gen.....	Error! Bookmark not defined.
5.4.2.2.3. Personaje și arhetipuri.....	Error! Bookmark not defined.
5.4.2.3. Eros	Error! Bookmark not defined.
5.4.2.4. Stil și narațiune	Error! Bookmark not defined.
5.4.3. <i>The Waters of Hercules</i>	Error! Bookmark not defined.

5.4.3.1. Teme	Error! Bookmark not defined.
5.4.3.2. Personaje	Error! Bookmark not defined.
5.4.3.2.1. Sinele și celălalt	Error! Bookmark not defined.
5.4.3.2.2. Personajele ca identitate de gen	Error! Bookmark not defined.
5.4.3.2.3. Personaje și arhetipuri.....	Error! Bookmark not defined.
5.4.3.3. Eros	Error! Bookmark not defined.
5.4.3.4. Stil și narațiune	Error! Bookmark not defined.
5.4.4. <i>A Sensitive Plant</i>	Error! Bookmark not defined.
5.4.4.1. Teme	Error! Bookmark not defined.
5.4.4.2. Personaje	Error! Bookmark not defined.
5.4.4.2.1. Sinele și celălalt	Error! Bookmark not defined.
5.4.4.2.2. Personajele ca identitate de gen	Error! Bookmark not defined.
5.4.4.2.3. Personaje și arhetipuri.....	Error! Bookmark not defined.
5.4.4.3. Eros	Error! Bookmark not defined.
5.4.4.4. Stil și narațiune	Error! Bookmark not defined.
5.4.5. Emily și Dorothea Gerard.....	Error! Bookmark not defined.
6. Emily Gerard: Romanele singulare.....	Error! Bookmark not defined.
6.1. Construirea identității.....	Error! Bookmark not defined.
6.1.1. <i>A Secret Mission</i>	Error! Bookmark not defined.
6.1.2. <i>The Voice of a Flower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.1.3. <i>A Foreigner</i>	Error! Bookmark not defined.
6.1.4. <i>The Extermination of Love</i>	Error! Bookmark not defined.
6.1.5. <i>The Heron's Tower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.2. Sinele și celălalt.....	Error! Bookmark not defined.
6.2.1. <i>A Secret Mission</i>	Error! Bookmark not defined.

6.2.2. <i>The Voice of a Flower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.2.3. <i>A Foreigner</i>	Error! Bookmark not defined.
6.2.4. <i>The Extermination of Love</i>	Error! Bookmark not defined.
6.2.5. <i>The Heron's Tower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.3. Genul feminin și masculin.....	Error! Bookmark not defined.
6.3.1. <i>A Secret Mission</i>	Error! Bookmark not defined.
6.3.2. <i>The Voice of a Flower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.3.3. <i>A Foreigner</i>	Error! Bookmark not defined.
6.3.4. <i>The Extermination of Love</i>	Error! Bookmark not defined.
6.3.5. <i>The Heron's Tower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4. Dimensiunea arhetipală	Error! Bookmark not defined.
6.4.1. Arhetipuri feminine	Error! Bookmark not defined.
6.4.1.1. <i>A Secret Mission</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4.1.2. <i>The Voice of a Flower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4.1.3. <i>A Foreigner</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4.1.4. <i>The Extermination of Love</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4.1.5. <i>The Heron's Tower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4.2. Arhetipuri masculine	Error! Bookmark not defined.
6.4.2.1. <i>A Secret Mission</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4.2.2. <i>The Voice of a Flower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4.2.3. <i>A Foreigner</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4.2.4. <i>The Extermination of Love</i>	Error! Bookmark not defined.
6.4.2.5. <i>The Heron's Tower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.5. Dragostea ca salvare sau blestem.....	Error! Bookmark not defined.
6.5.1. Ce este dragostea?	Error! Bookmark not defined.

6.5.2. Dragostea victoriană	Error! Bookmark not defined.
6.5.2.1. <i>A Secret Mission</i>	Error! Bookmark not defined.
6.5.2.2. <i>The Voice of a Flower</i>	Error! Bookmark not defined.
6.5.2.3. <i>A Foreigner</i>	Error! Bookmark not defined.
6.5.2.4. <i>The Extermination of Love</i>	Error! Bookmark not defined.
6.5.2.5. <i>The Heron's Tower</i>	Error! Bookmark not defined.
7. Povestiri	Error! Bookmark not defined.
7.1. <i>Bis</i>	Error! Bookmark not defined.
7.1.1. Teme	Error! Bookmark not defined.
7.1.2. Personaje, identități, arhetipuri.....	Error! Bookmark not defined.
7.2. <i>An Electric Shock and Other Stories</i>	Error! Bookmark not defined.
7.2.1. Teme	Error! Bookmark not defined.
7.2.2. Personaje, identități, arhetipuri.....	Error! Bookmark not defined.
7.3. <i>The Tragedy of a Nose and a Brief Delirium</i>	Error! Bookmark not defined.
7.3.1. Teme	Error! Bookmark not defined.
7.3.2. Personaje, identități, arhetipuri.....	Error! Bookmark not defined.
7.4. Concluzii	Error! Bookmark not defined.
8. Stil și narațiune	Error! Bookmark not defined.
8.1. Romanele singulare	Error! Bookmark not defined.
8.1.1. <i>A Secret Mission</i>	Error! Bookmark not defined.
8.1.2. <i>The Voice of a Flower</i>	Error! Bookmark not defined.
8.1.3. <i>A Foreigner</i>	Error! Bookmark not defined.
8.1.4. <i>The Extermination of Love</i>	Error! Bookmark not defined.
8.1.5. <i>The Heron's Tower</i>	Error! Bookmark not defined.
8.2. Povestirile.....	Error! Bookmark not defined.

9. Emily Gerard și România: <i>The Land beyond the Forest</i>.	Error! Bookmark not defined.
9.1. Călători de ambele genuri.....	Error! Bookmark not defined.
9.2. Jurnal de călătorie.....	Error! Bookmark not defined.
9.2.1. Transilvania	Error! Bookmark not defined.
9.2.2. Explorând Transilvania.....	Error! Bookmark not defined.
9.2.2.1. Hermanstadt	Error! Bookmark not defined.
9.2.2.2. Klausenburg	Error! Bookmark not defined.
9.2.2.3. Kronstadt.....	Error! Bookmark not defined.
9.2.2.4. În Natură	Error! Bookmark not defined.
9.2.2.5. Locuitorii Transilvaniei	Error! Bookmark not defined.
9.2.2.5.1. Maghiarii	Error! Bookmark not defined.
9.2.2.5.2. Saxonii.....	Error! Bookmark not defined.
9.2.2.5.3. Românii	Error! Bookmark not defined.
9.2.2.5.4. Tziganii.....	Error! Bookmark not defined.
9.2.3. Dincolo de Transilvania: Sinaia.....	Error! Bookmark not defined.
9.2.4. Literatură română	Error! Bookmark not defined.
9.2.5. “Transylvanian Superstitions”	Error! Bookmark not defined.
9.2.6. Subiectul nomad	Error! Bookmark not defined.
10. Concluzii.....	Error! Bookmark not defined.
11. Bibliografie.....	Error! Bookmark not defined.

Cuvinte cheie: victorianism, feminism, realism, identitate, alteritate, inconștient colectiv, arhetip, studii de gen, masculinitate, stil și narațiune, narator omniscient, scriere colaborativă, eros, povestire, jurnal de călătorie, Transilvania, literatură română, nomadism.

Prezentul studiu doctoral este unul de factură monografică cuprinzând viața și opera scriitoarei de origine scoțiană, Emily Gerard, dintr-o perspectivă cât mai amplă prin prisma noțiunilor de *convenție* și *transgresiune*, adică, prin conflictul dintre tradiție, regulă, etichetă, pe de o parte, și ruptură, infracțiune, depășire a limitărilor și granițelor, pe de altă parte. Destinul și opera lui Emily Gerard se plasează tocmai în interiorul acestui raport.

Fiind vorba despre o autoare minoră și neconsacrată, resursele biografice au fost puține. Singurii critici români care au demarat studii, mai mult sau mai puțin aprofundate, cu privire la Emily Gerard sunt: Mihaela Mudure, Radu Teuceanu și Carmen Andraș. Însă contribuția lor s-a axat cu precădere asupra jurnalului de călătorie, *The Land beyond the Forest* și a romanului, *Beggar My Neighbour*. Nici cercetătorii străini care au studiat viața și opera lui Emily Gerard nu sunt într-un număr mai mare: Helen Black, Bette London și Lokke Heiss. Nici aceștia nu au elaborat un studiu bine conturat asupra scriitoarei scoțiene, ci mai mult câteva observații unilaterale prin care să-și demonstreze premisele de la care au pornit în cercetarea lor individuală.

Lucrarea de față este structurată în zece capitole. Am pornit de la a sublinia trăsăturile epocii victoriene, poziția femeii în victorianism, romanul ca gen definitoriu al acestei perioade, precum și contribuțiile românești la studiul epocii victoriene. Urmează apoi un capitol metodologic care cuprinde metodele din perspectiva cărora s-a făcut analiza pe text: studiile identitare, inclusiv psihanaliza lui Freud și Jung, genul socio-cultural, stilistica și naratologia.

Cel de-al doilea capitol se ocupă de biografia lui Emily Gerard. Scriitoarea s-a născut în 7 mai 1849 în Scoția și a murit în 11 ianuarie 1905 la Viena. Emily Gerard este o scriitoare scoțiană în Marea Britanie și o romano-catolică trăind prima parte a vieții în Scoția, o țară de religie protestantă, ceea ce denotă poziția ei de marginalitate, acceptarea granițelor impuse pe de o parte, dar și surmontarea acestora prin condiția ei transgresivă ca subiect creator, pe de altă parte. Primele sale creații aparțin genului liric și dramatic. Această înclinație spre latura artistică este și o moștenire genetică având în vedere că ambii săi străbunici au fost scriitori.

Frecvența apariției polonezilor în opera sa se datorează mariajului autoarei cu un polonez, imigrant și el. Nomadismul caracteristic familiei sale este cauzat, în primul rând, de religia la care se convertesc, catolicismul. Apoi cariera militară a soțului o obligă pe Emily Gerard să își schimbe domiciliul foarte des. Din punct de vedere românesc, importantă este perioada 1883-1885, când soțul ei este ofițer superior în Transilvania.

În continuare teza abordează romanele colaborative scrise de către Emily Gerard împreună cu sora ei, Dorothea: *Reata What is a Name* (1880), *Beggar My Neighbour* (1882), *The Waters of Hercules* (1885) și *A Sensitive Plant* (1891). Faptul că cele două surori se sprijină reciproc în momentul intrării în spațiul public în calitate de autoare este semnificativ. Pseudonimul care le unește și face din ele o singură entitate auctorială arată dificultățile pe care le întâmpină femeile autoare în epoca victoriană. Figurile care le-au consacrat și le-au individualizat au fost: ofițerii austrieci, aristocrații și țărani polonezi, evreii. În romanul *The Waters of Hercules* apare și o altă categorie: românii, care sunt prezentați ca firi superstițioase și cu înclinații spre imoralitate și ilegalitate. Deși stilurile lor sunt diferite, este aproape imposibil să identificăm care parte din romane aparține lui Emily Gerard și care surorii sale, din moment ce nivelurile scriiturii lor se suprapun pentru a forma o unitate, un întreg.

Romanele scrise doar de Emily Gerard (*A Secret Mission, The Voice of a Flower, A Foreigner, The Extermination of Love, The Herons Tower*) fac obiectul capitolului 6. Ele denotă atingerea unei maturități literare necesare în menținerea unui anumit public cititor. Atât romanele colaborative cât și cele scrise doar de Emily Gerard sunt analizate prin prisma metodologiei pe care am menționat-o deja. Așadar, fiecare roman este structurat în funcție de teme, personajele elaborate din punctul de vedere al identității, al sinelui și celuilalt, al identității ca gen, al arhetipurilor, al erosului, al stilului narativ. Romanele individuale sunt mai restrânse ca și conținut cuprinzând un singur volum spre deosebire de romanele colaborative care dețin câte trei volume fiecare. Progresul nu este unul vizibil și pregnant, dar putem evidenția o anumită tendință de romantizare și o doză de subiectivitate, cu toate că tendința generală este una de detașare obiectivă.

Tematica primordială a fiecărui roman al autoarei scoțiene este dragostea și numeroasele ei manifestări și materializări. Întocmai datorită acestui fapt am dedicat un capitol al lucrării exclusiv acestui sentiment adesea elogiât și binecuvântat sau blestemat și îndurerat. De la iubirea-pasiune de neînduplecat dintre Roman și Biruta, la pasiunea agresivă

și incontrolabilă a lui Wolfram pentru Livia, de la iubirea senină și sinceră dintre Livia și Guido, la povestea de dragoste și mariajul „internaționale” dintre Phemie și Leo, iubirea ca parteneriat egal dintre Chrissy și soțul ei, iubirea ca o maladie care trebuie complet anihilată dintre Eric și Gusti, iubirea complexă și împlinită dintre Luita și Gastone. Fiecare poveste de dragoste are parcursul său și definește într-un mod inedit această conexiune la care participă elementul feminin și cel masculin.

Pe lângă romane, Emily Gerard a scris și trei volume de povestiri: *Bis, An Electric Shock and Other Stories, The Tragedy of a Nose-A Brief Delirium*. Toate acestea trec iarăși prin filtrul metodologic și împreună alcătuiesc un nou capitol al studiului doctoral. Partea teoretică a analizei povestirilor se bazează pe Edgar Allan Poe și eseul său *Filozofia compoziției*, precum și pe Susan Lohafer care vorbește despre momentele de mare relevanță și înaltă conștientizare din povestire. Emily Gerard este imprevizibilă în desfășurarea acțiunii și se concentrează asupra detaliului nesemnificativ la prima vedere, dar esențial în intriga povestirii. Forma concisă a acestui gen literar, care redă doar un episod din viața unor personaje este astfel concepută pentru a îngloba un sens mai profund și o lecție morală pentru cititor.

Penultimul capitol al tezei se referă la cea mai interesantă scriere a lui Emily Gerard: *The Land beyond the Forest*. În perioada 1883- 1885, Emily Gerard a trăit alături de familia sa în Transilvania, vizitând Clujul, Sibiu, Brașovul, Sinaia și alte împrejurimi care au surprins-o câteodată în mod plăcut, altădată au contrariat-o. Această mutare subită se explică prin postul de comandant al unei brigăzi de cavalerie din Transilvania obținut de către soțul ei, Chevalier Miciclas de Laszowski. Jurnalul de călătorie care apare în urma acestei experiențe veritabile este Transilvania ca un tărâm exotic și primitiv apreciind naturalul rămas încă nepângărit de civilizație și modernitate. Scriitoarea a avut contacte doar cu elita societății din Transilvania, ea observă structura etnică a provinciei și potențialul românilor, minoritatea cea mai numeroasă, cea mai săracă, dar și cea mai vitală prin familiile numeroase, dovedind un înalt grad de observație și o remarcabilă intuiție.

Concluziile finalizează acest studiu monografic prin punctarea noțiunilor de convenție și transgresiune în cazul fiecărei scrieri a autoarei. Emily Gerard oscilează între două alternative posibile: fie individul își asumă mentalitatea societății și se ghidează după aceasta pierzându-și identitatea, fie individul scapă din constrângerile impuse și se eliberează căutându-și propriul drum în viață care poate lua o direcție pozitivă sau una negativă.

Deși Emily Gerard este o scriitoare minoră/minorizată a epocii victoriene, opera sa nu e lipsită de interes ca un exemplu de scriitură feminină victoriană, iar pentru cititorul român ea rămâne în galeria nu prea numeroasă de altfel de scriitori britanici care au scris despre România și despre români.